

Ghidul cu recomandări pentru aleșii locali

„Transparență, integritate și politici anticorupție în administrația publică locală”

I. ACCESUL LA INFORMAȚIE

- a. Este necesar ca Autoritățile Publice Locale (APL), potrivit competențelor și obligațiilor ce le revin, să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și participarea acestora la procesul decizional.
- b. Administrația publică locală trebuie să dispună și să utilizeze pagina web, care reprezintă pentru APL-uri un instrument eficient de diseminare a informațiilor publice.
- c. Oportun ar fi pentru APL-uri crearea unei pagini noi, fie reconstrucția paginii existente, pentru a facilita navigarea cetățenilor și analiza informațiilor publice.
- d. Autoritățile administrației publice locale trebuie să creeze compartimente dedicate transparenței decizionale pe paginile web și să le completeze în scopul facilitării accesului părților interesate la informația privind procesul de elaborare și adoptare a deciziilor.
- e. De pe paginile web nu trebuie să lipsească următoarele informații obligatorii: informațiile privind programul de lucru a autorității publice și subdiviziunile sale, cu indicarea zilelor și orelor de audiență a funcționarilor responsabili de furnizarea informațiilor și a documentelor oficiale. Plus la aceasta, portalul web al autorităților locale trebuie să ofere posibilitatea de interpelare online a conducerii autorității cu respectarea procedurii de petiționare stabilite de legislația în vigoare.
- f. Cetățenii trebuie informați permanent în timp util despre următoarea ședință a autorităților publice și să le comunice agenda subiectelor ce vor fi examinate la ședință.
- g. Pentru a nu limita dreptul și posibilitatea cetățenilor de a cunoaște conținutul proiectelor de acte ce sunt discutate în ședințele autorităților administrației publice locale, acestea trebuie făcute publice.

II. PARTICIPAREA ÎN PROCESUL DECIZIONAL

- a. Orice proiect de decizie/dispoziție trebuie să treacă în mod obligatoriu prin procedura consultărilor publice, cu anunțarea pe web despre inițierea acestui proces.
- b. Autoritățile publice trebuie să înregistreze toate recomandările părților interesate parvenite pe parcursul desfășurării consultării publice a proiectului de decizie și să le includă în sinteza recomandărilor, cu motivația de acceptare sau respingere a recomandărilor, care este făcută publică până la adoptarea deciziei respective.
- c. Este oportun de a institui și consolida consilii consultative, grupuri de lucru permanente sau grupuri de lucru ad-hoc care participă la procesul decizional, fiind acele platforme de dialog continuu și eficient între autoritățile administrației publice locale și societatea civilă.
- d. Autoritățile administrației publice locale trebuie să-și elaboreze și aprobe în mod obligatoriu reguli interne de informare, consultare și participare în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor, în baza prevederilor legale cuprinse în actele normative ce reglementează transparența în procesul decizional.

- e. Fiecare autoritate publică trebuie să își desemneze și instruiască coordonatorul procesului de consultare publică, care este responsabil pentru asigurarea transparenței procesului decizional din autoritatea respectivă. Informația cu privire la numele și datele de contact ale coordonatorului procesului de consultare publică în procesul decizional trebuie să fie plasate pe pagina web oficială a autorității publice locale.
- f. Autoritățile administrației publice locale trebuie să întocmească și să aducă la cunoștința publicului rapoartele privind transparența în procesul decizional.
- g. Autoritățile locale trebuie să asigure accesul cetățenilor la ședințele consiliului local și comisiilor sale de specialitate.
- h. Sunt oportune reglementări detaliate a modalității de acces a cetățenilor în sala unde se desfășoară o ședință publică, conduita obligatorie a părților participante, modalitățile de sancționare a comportamentului neadecvat etc.
- i. Este oportun crearea și actualizarea permanentă a bazei de date pe pagina web, arhivate pentru cel puțin ultimii doi ani, cu informații privind înregistrările video/audio de la ședințele consiliului local.
- j. Informarea publicului trebuie să fie prezentă la toate etapele procesului decizional, inclusiv și după adoptarea deciziilor, prin publicarea acestora, pentru a arăta în ce măsură au fost luate în calcul propunerile și recomandările cetățenilor, a organizațiilor nonguvernamentale și a altor factori interesați.

III. ACHIZIȚIILE PUBLICE

Administrația locală trebuie să asigure transparența la toate etapele de achiziții publice, să aducă la cunoștință publică anunțurile de achiziții publice, rezultatele achizițiilor publice, inclusiv să publice contractele de achiziții, astfel ca și publicul larg să aibă posibilitatea să monitorizeze executarea acestora. Aceste informații trebuie publicate pe pagina web a localității, nu doar în Buletinul Achizițiilor Publice, administrat de Agenția Achiziții Publice, deoarece nu orice persoană are acces la acest Buletin.

IV. ADMINISTRAREA PATRIMONIULUI PUBLIC

- a. Deciziile privind administrarea patrimoniului public urmează a fi publicate, inclusiv arhivate, pe web și comunicate cetățenilor pentru ca aceștia să cunoască rezultatele licitațiilor/concursurilor/negocierilor directe de vânzare/locățiune/arendă a bunurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale.
- b. Pentru a spori transparența în administrarea patrimoniului public, este oportun ca administrațiile locale să aprobe și publice pe pagina web Regulamentul cu privire la atribuirea terenurilor de pământ pentru construcția caselor individuale de locuit și Lista persoanelor ce stau în rând pentru îmbunătățirea condițiilor de trai / atribuirea terenurilor de pământ pentru construcția caselor individuale de locuit.

V. BUGETAREA

- a. Proiectul de buget și rectificările la buget trebuie să fie consultate public, cu plasarea acestora pe pagina web, pentru ca părților interesate să le fie asigurate pe deplin posibilitatea de participare la procesul de planificare a bugetului localității.
- b. Proiectul de buget adus la cunoștința cetățenilor trebuie să includă o descriere a tuturor elementelor (programe, subprograme și alte elemente ale bugetului), inclusiv o scurtă justificare pentru fiecare element în secțiunea de venituri și secțiunea de cheltuieli.

- c. Bugetul unității administrativ-teritoriale trebuie publicat pe web pentru cel puțin ultimii trei ani consecutivi.
- d. Autoritățile administrației publice locale trebuie să întocmească și să aducă la cunoștința publicului rapoartele privind executarea bugetului anual, pentru ca cetățenii să cunoască cum au fost utilizați banii publici.

VI. RESURSELE UMANE

Administrația locală trebuie să asigure accesul publicului la toate informațiile ce se referă la selectarea și angajarea cadrelor în serviciu public, inclusiv prin arhivarea acestor informații pe pagina web. În mod prioritar, trebuie făcute publice informațiile ce se referă la:

- a. funcțiile vacante existente în serviciul public, incluzând descrierea postului pentru funcția vacantă și cerințele de calificare față de candidații pentru funcțiile vacante;
- b. numărul și numele candidaților ce au participat la concursurile de selecție pentru posturile vacante;
- c. procesele - verbale ale comisiei de selectare a candidaților pentru funcția vacantă, incluzând evaluarea comisiei și clasamentul solicitanților.

VII. ETICA PROFESIONALĂ ȘI CONFLICTUL DE INTERESE

Pentru a preveni conflictele de interese și actele de corupție; de a consolida integritatea și de a stabili anumite standarde profesionale în serviciul public, considerăm necesar de a:

- publica informațiile ce se referă la etica profesională și conflictul de interese: CV-ul primarului, declarațiile cu privire la venituri și proprietate ale primarului, viceprimarilor și funcționarilor publici;
- elabora și publica următoarele coduri de etică: Codul de etică pentru aleșii locali; Codul de etică pentru angajații autorităților administrației publice locale; Codul de etică pentru angajații instituțiilor bugetare, întreprinderilor publice, precum și angajații întreprinderilor fondate sau la care deține pachetul majoritar administrația publică locală;
- de a institui și aduce la cunoștință publică mecanisme de raportare a comportamentului lipsit de etică (exemplu: număr de telefon de încredere anticorupție etc.).

VIII. SERVICIILE SOCIALE

Administrația publică locală trebuie să informeze și să asigure accesul persoanelor/familiilor defavorizate la toate tipurile de servicii sociale și instituții de asistență socială existente, prin:

- a. aducerea la cunoștința publicului a programelor de asistență socială adoptate;
- b. aducerea la cunoștința publicului a informațiilor despre serviciile sociale furnizate de unitatea administrativ-teritorială și modalitatea de aplicare pentru un potențial beneficiar;
- c. aducerea la cunoștința publicului a instituțiilor de asistență socială înființate de unitatea administrativ-teritorială.

IX. INVESTIȚIILE, ÎNTREPRINDERILE MUNICIPALE ȘI PARTICIPAREA ÎN SOCIETĂȚILE COMERCIALE

- a. Se impune asigurarea transparenței tuturor programelor și proiectelor de asistență, ale căror beneficiari sau executanți sunt autoritățile administrației publice locale, cu indicarea informațiilor ce se referă la: denumirea, scopurile și sarcinile de bază, beneficiarii și executorii principali de program, termenele și rezultatele de realizare scontate, volumul și sursele de finanțare.

- b. Administrația locală trebuie să-și orienteze eforturile spre asigurarea transparenței și profesionalismului în administrarea corporativă a întreprinderilor municipale și societăților comerciale cu pachet majoritar deținute de unitatea administrativ - teritorială. Printre informațiile publice de bază necesare a fi aduse la cunoștința cetățenilor notăm: CV-urile conducătorilor și analizele financiare anuale ale acestor entități.

Materialul este realizat în cadrul inițiativei „Localități transparente, competitive și sustenabile financiar”, implementată de IDIS „Viitorul”, în parteneriat cu Institutul pentru Reforme Economice și Sociale din Slovacia (INEKO). Inițiativa este susținută financiar a Programului de Asistență Oficială pentru Dezvoltare al Republicii Slovace (SlovakAid) și Ambasada SUA în Republica Moldova. Inițiativa are ca scop creșterea transparenței, a responsabilității financiare și competitivitatea autorităților locale din Republica Moldova.

Pentru mai multe informații vizitați <http://localtransparency.viitorul.org/>